

 Nome kommune	1.gangsbehandling reguleringsforslag Søve gruve		
	Arkivsaknr: 24/8128		
	Jnr.:	Arkiv	Saksbehandler
	2025017961	K2-L12	Valentijn van Ammers

Forvaltningsorgan	Dato	Sak nr
Samfunnsutviklingsutvalg	20.11.2025	042/25

Innstilling fra kommunedirektøren:

Detaljreguleringsplan for Søve gruver legges ut til offentlig ettersyn, jf plan og bygningsloven § 12-10.

(SU-utvalget gjør endelig vedtak)

Samfunnsutviklingsutvalg 20.11.2025:

Behandling:

Enstemmig for kommunedirektørs innstilling.

SU- 042/25 Vedtak:

Detaljreguleringsplan for Søve gruver legges ut til offentlig ettersyn, jf plan og bygningsloven § 12-10.

Vedlegg:

07.11.2025	2025-11-04 Planbestemmelser Søve gruver (1)	499942
07.11.2025	2025-11-04_plankart-B600_Søve gruver_A1	499930
07.11.2025	2025-11-04_plankart-B601_Søve gruver_A1_Vaskeri-Sjakt	499979
07.11.2025	2025-11-04_plankart-B602_Søve gruver_A1_Sarkofag	499980
07.11.2025	2025-11-04 Planbeskrivelse Søve gruver	499943

07.11.2025	KU_opprydding og deponering av radioaktivt avfall fra Søve gruver_VER 3.1_35182	499995
07.11.2025	Vedlegg samlet_KU for opprydding og deponering av radioaktivt avfall fra Søve gruver_3.1	499994
07.11.2025	planprogram søve gruver	499707
07.11.2025	25 10 09 Befaringsrapport Søve Gruve 08 - Sondering etter fast fjell 2 (1)	499709
07.11.2025	Flomvurdering_Sarkofag_Søve_Gruver (7)	499712
07.11.2025	Ingeniørgeologiske vurderinger - Sarkofag ved Søve gruver (4)	499713
07.11.2025	ROS-ANALYSE_Søve gruver	499714
07.11.2025	B100_B01	499710
07.11.2025	B201_B01	499711
05.11.2025	3D_Søve	499946
05.11.2025	3D_Søve2	499947
05.11.2025	3D_Søve3	499948
05.11.2025	3D_Søve4	499949
05.11.2025	3D_Søve5	499950
05.11.2025	3D_Søve6	499951

Bakgrunn for saken

Formålet med detaljreguleringsplanen er å legge til rette for etablering av en betong sarkofag. Sarkofagen skal lagre slaggklumper med lavradioaktivt avfall, som ble deponert i forbindelse med tidligere gruvedrift i området.

Målsettingen med oppryddingen er å sikre at området kan brukes uten begrensninger, og at avfallet ikke fører til ulempe for befolkning og miljø. Volumet som skal fjernes anslås å tilsvare opp til 5000 tonn. Det er tenkt et 1000-års perspektiv på lagring av avfallet.

Norsk Nukleær Dekommisjonering (heretter kalt NND) er oppdragsgiver for prosjektet, og skal overta ansvaret for drift og oppfølging av sarkofagdeponiet etter at det er ferdigstilt. NND har inngått en avtale med AF Decom. Som faglige underleverandører har AF Decom inngått avtale med Norconsult (reguleringsplan og geoteknikk) og Bergfald Miljørådgivere og Kemakta (konsekvensutredning og radiologi).

Faktiske opplysninger

Etableringen av deponi i form av sarkofag krever regulering etter plan- og bygningsloven (heretter kalt pbl) og tillatelse etter strålevernlovgivningen. Opprydding og graving i forurenset grunn krever tillatelse etter forurensningslovgivningen.

Planområdet er i kommuneplanens arealdel (2020-2030) hovedsakelig avsatt til LNFR-område. Lokasjonen der sarkofagen skal plasseres må omreguleres til deponi-formål.

Forholdet til kommuneplanen

Planområdet er i kommuneplanens arealdel hovedsakelig avsatt til LNFR-område. I tillegg er det avsatt et område for næringsvirksomhet N21 (Ulefoss mekaniske) og idrettsområde/friområde langs Norsjø. Deler av området er under faresone H320 flomsone. En mindre del i sørøst er under faresone H330_S Strålingsfare og i vestre delen er det et mindre område under båndleggingssone H720_18 Båndlegging etter lov om naturvern.

Foreslått formål avviker fra kommuneplan, og planforslaget har derfor hatt eget planprogram med konsekvensutredninger.

Planområdet

Planområdet er 47,9 daa stort og er lokalisert ved Norsjø, 1,3 km øst for Ulefoss sentrum. Planområdet omfatter bl.a. eksisterende virksomhet Ulefoss Mekaniske AS, som har hatt virksomhet her siden 1984. Foreslått planavgrensning omfatter eiendommer som eies av Telemark fylkeskommune, og tar også med litt av innsjøen Norsjø i nordre del.

Tiltaket

Tiltaket er vurdert gjennom en konsekvensutredning, som konkluderer med at tiltaket vil ha en samlet positiv konsekvens. Dette skyldes at tiltaket fjerner både radioaktiv og annen forurensning fra området, og sikrer dette trygt i en sarkofag. I tillegg oppfyller tiltaket pålegget fra DSA om å rydde opp i det radioaktive avfallet.

Tidslinje

Dato	Prosess
03.12.2024	Planinitiativ til kommunen
22.01.2025	Oppstartmøte med Nome kommune
03.04.2025	Plan- og utredningsprogram behandlet i SU, sak 013/25
14.04.2025 -23.05.2025	Offentlig ettersyn plan- og utredningsprogram
19.06.2025	Plan- og utredningsprogram vedtatt i Nome kommune
04.07.2025	Plan- og utredningsprogram fastsatt i DSA
30.10.2025	Førstegangsinnsendelse til kommunen

Samtidig med varsel om oppstart av planarbeid har plan- og utredningsprogrammet vært på offentlig ettersyn i 6 uker. I den perioden har det kommet inn 8 uttalelser:

1. Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard (DMF)- 16.05.25
2. Skien kommune- 21.05.25
3. Telemark fylkeskommune- 23.05.25
4. Norges Vassdrags- og Energidirektoratet (NVE)- 23.05.25
5. Statens Vegvesen- 23.05.25
6. BorealEx AS-23.05.25
7. Thorium Norway AS- 23.05.25
8. Statsforvalteren i Vestfold og Telemark- 23.05.25

Innkommne merknader:

		Kommentar kommunedirektør
1. Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard (DMF)- 16.05.25	I januar 2025 stilte DMF spørsmål om eventuelle konflikter med mineralressurser og mineralvirksomhet i	Rettighetshavere har fått tilsendt plandokumentene, og er informert om planforslaget.

	forbindelse med deponiplanen. Det varslede planområdet er større enn det opprinnelige området, men omfatter ikke nye interesser for DMF. På Fensfeltet pågår det undersøkelsesarbeid for dokumentasjon av mineralforekomster, og det bør ikke etableres tiltak som hindrer videre undersøkelser, utover eksisterende deponi. DMF mener at rettighetshavere bør få mulighet til å uttale seg.	Konsekvensutredningen beskriver at det er gjort kjerneboringer og undersøkelser for å sikre at plasseringen ikke griper inn i fremtidige muligheter for mineralutvinning. Resultater fra kjerneboringer viser at foreslåtte lokasjonen av tilataket ikke er i konflikt med framtidig gruvedrift.
2. Skien kommune- 21.05.25	Deponiet er lokalisert ved Norsjø, som er en viktig drikkevannskilde for Skien kommune. Skien kommune støtter oppryddingen, men understreker viktigheten av å sikre at arbeidet ikke forurensar Norsjø, både ved utgraving, massehåndtering og avrenning fra nedbør eller flom. Skien kommunen vurderer at disse hensynene er ivaretatt i planprogrammet og ber om å bli holdt informert om videre arbeid med planen.	Ingen kommentar. Nome kommune vil holde Skien kommune informert gjennomplanprosessen.
3. Telemark fylkeskommune- 23.05.25	Telemark fylkeskommune har gitt innspill til høring av planprogram og varsel om oppstart av reguleringsplan for Søve gruver i Nome kommune. Planen skal legge til rette for et lukket deponi for radioaktivt avfall fra tidligere gruvedrift.	Telemark fylkeskommunes innspill er ivaretatt i plan-dokumentene. Hensyn til vannforvaltning, kulturminner og eiendomsforhold er innarbeidet, og kommunen vil følge opp dialogen med berørte

	Fylkeskommunen vurderer planprogrammet som tilfredsstillende og i tråd med gjeldende lovverk. Det anbefales å tydeliggjøre vannforvaltningsplanen for Vestfold og Telemark samt fylkeskommunens rolle i vurdering av uregistrerte kulturminner. Norsk Maritimt Museum vil gjennomføre arkeologisk befaring i Norsjø. Fylkeskommunen viser også til tidligere fylkestingsvedtak om eiendomsrett og prinsippet om at forurensner betaler. Tiltaket vurderes som et viktig miljøtiltak for trygg håndtering av historisk industriavfall.	myndigheter i det videre planarbeidet.
4. Norges Vassdrags- og Energidirektoratet (NVE)- 23.05.25	Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har gitt generelle innspill til planarbeidet som nasjonal sektormyndighet for flom-, skred- og erosjonsfare, samt vann- og energiforvaltning. NVE understreker kommunens ansvar for å sikre at nasjonale og regionale interesser innen deres fagområder ivaretas i planforslaget. Direktoratet viser til sine digitale veiledere og kartløsninger som verktøy for vurdering av naturfare og vannforhold. NVE minner om at naturfareutredninger skal meldes inn i henhold til gjeldende forskrift	Hensyn til flomfare, overvann og naturfare er vurdert og ivaretatt i plandokumentene.
5. Statens Vegvesen- 23.05.25	Statens vegvesen har gitt innspill til oppstart av	Statens vegvesens innspill angående trafiksikkerhet

	planarbeidet for reguleringsplanen ved Søve gruver. Vegvesenet vektlegger trafiksikkerhet, framkommelighet og hensynet til alle trafikantgrupper, særlig i anleggsfasen. De ber om at trafikkmengden i anleggsperioden kartlegges nærmere, og at nødvendige trafiksikkerhetstiltak vurderes og sikres i planen. Statens vegvesen vil gi ytterligere innspill ved offentlig ettersyn av planforslaget.	og anleggstrafikk er ivaretatt i plan-dokumentene.
6. BorealEx AS-23.05.25	BorealEx spiller inn et forslag for alternativt løsning for håndtering av det radioaktive avfallet. Samt gjenvinning av verdifulle materialer fra slagget.	Som følge av dette innspillet ble det gjort følgende endringer i planog utredningsprogrammet. Løsningen med endring i planprogrammet støttes av kommunedirektør. Det er oppdragsgiver NND som i samråd med valg leverandør som må ta stilling til evt. annen bruk av slaggavfallet. Ingen ytterligere kommentar.
7. Thorium Norway AS-23.05.25	Thorium Norway AS forretningside er å foredle thorium til et industriprodukt innen kjernekraftindustrien og presisjonsbehandling av kreft. Thorium Norway synes at Søve slaghaug har i likhet med Fensfeltet en reell verdi i dag. Thorium Norway ønsker å utvinne og realisere denne verdien i samarbeid med andre	Som følge av dette innspillet ble det gjort følgende endringer i planog utredningsprogrammet. Løsningen med endring i planprogrammet støttes av kommunedirektør. Det er oppdragsgiver NND som i samråd med valg leverandør som må ta stilling til evt. annen bruk

	norske aktører på det raskt voksende helse- og kraftmarkedet.	av slaggavfallet. Ingen ytterligere kommentar.
8. Statsforvalteren i Vestfold og Telemark- 23.05.25	Statsforvalteren i Vestfold og Telemark støtter planarbeidet for opprydding og sikring av radioaktivt avfall ved Søve gruver i Nome kommune. Planinitiativet og planprogrammet vurderes som et solid grunnlag for det videre arbeidet. Samtidig understreker Statsforvalteren viktige nasjonale og regionale hensyn knyttet til naturmangfold, vannmiljø, samfunnssikkerhet, klimatilpasning og landskap. Tiltaket skal konsekvensutredes etter gjeldende forskrift, og naturmangfoldloven samt nasjonale retningslinjer skal legges til grunn i planprosessen.	Statsforvalterens innspill og faglige anbefalinger er fulgt opp i planarbeidet. De aktuelle hensynene er ivaretatt gjennom plandokumentene og konsekvensutredningene, og Statsforvalterens uttalelser anses dermed som tilfredsstillende ivaretatt i det fremlagte planforslaget.

Gjennomgang av planbestemmelser:

Annen særskilt angitt bebyggelse og anlegg

I dette området skal sarkofagen anlegges. Sarkofagen planlegges å ha ytre mål på 27 x 28 meter, og skal lages av betong.

Næringsbebyggelse

Eksisterende bedrift Ulefoss Mekaniske verksted er etablert i dette området.

Energianlegg

Det er plassert 2 eksisterende trafoer ved Grønvoldvegen.

Kjøreveg

Eksisterende Grønvoldvegen videreføres som offentlig kjøreveg. Det er ikke planlagt å oppgradere vegen. Intern veg opp til Ulefoss mekaniske er regulert til dagens bredde og standard, og videreføres som privat.

Annen veggrunn – grøntareal

Mellom sarkofagen og Grønvoldvegen skal det reguleres et belte med annen veggrunn – grøntareal.

Naturområde

Vest for den planlagte sarkofagen er det regulert til naturområde. Dette området har flere registrerte rødlistede arter som skal hensyntas.

Turveg

Turvegen i eksisterende reguleringsplan «Geopark-tursti/Grønvoldvegen-omlegging» blir videreført i planen, og ligger på andre siden av Grønvoldsvegen.

Vegetasjonsskjerm

Det er regulert to områder til vegetasjonsskjerm på nordsiden og østsiden av næringsbebyggelse for å beholde noe vegetasjon mot Ulefoss mekaniske. Innenfor områdene skal det ikke gjøres tiltak med unntak av områder avsatt til midlertidig bygge- og anleggsområder. Disse områdene skal tilbakeføres til skogsområde etter at tiltaket er ferdig.

Område for grunnvannsforsyning (H120)

Ulefoss Mekaniske har vannforsyning fra grunnvannsbrønn. Området rundt denne brønnen er avsatt til hensynssone for område for grunnvannsforsyning.

Frisikt (H140)

Innenfor sonen er det ikke tillatt med sikthindrende vegetasjon, gjerder, murer eller andre innretninger med høyde over 50 cm.

Flomfare (H320 1-3)

Regulert aktsomhetssone for flom er regulert som hensynssone i reguleringsplanen.

Annen fare (H390 1-2)

Dette er områdene for slagghaugen/tippen(H390_1) nedenfor smelteverket og vaskeritomta (H390_2), hvor det skal graves ut/fjernes radioaktivt avfall og annet forurensset avfall.

Bevaring naturmiljø (H560 1-2) Det skal ikke graves, fjerne vegetasjon eller gjøres andre inngrep innenfor disse sonene.

Økonomiske konsekvenser

Området hvor selve sarkofagen skal plasseres skal skilles ut fra fylkeskommunen sin eiendom. Staten/NNL skal ha eierskap over og ansvar for sarkofagen og eiendommen. Saksbehandlingen av reguleringsplanen er et statlig initiert tiltak, og i tråd med plan- og bygningsloven § 33-1 tredje ledd kan kommunen derfor ikke kreve gebyr for behandlingen. Utover det skal prosjektet ikke ha noen økonomiske konsekvenser for Nome kommune.

Miljø- og klimakonsekvenser

Prosjektet handler om å finne, grave opp og sikre det radioaktive avfallet etter Sjøve gruver. Sikring skal skje gjennom plassering i en tett betongkonstruksjon (sarkofagen). Denne skal sikre trygg forvaring av det radioaktive avfallet i 1000 år. Etter at prosjektet er gjennomført skal det ikke lenger være behov for begrensninger i bruken av området knyttet til radioaktivt avfall.

Det er viktig å nevne at det finnes kortvarige konsekvenser for naturen i planområdet. De kortsiktige konsekvensene av tiltaket innebærer inngrep i naturen, herunder felling av trær, ødeleggelse av grevlinghi og etablering av midlertidig infrastruktur. Dette vil føre til en reduksjon i naturmangfoldet, spesielt påvirkning på rødlistede arter og dyreliv. Det vurderes imidlertid at området vil ha evne til selvreparasjon, og at naturen vil reetablere seg etter

fullført opprydding.

Vurdering

Det foreligger nå komplett planforslag med tilhørende konsekvensutredning (KU) for reguleringsplanen for opprydding og deponering av lavradioaktivt avfall fra Søve gruver. Planprogrammet ble vedtatt av Nome kommune i juni 2025, og har vært styrende for hvilke temaer som skulle utredes videre.

Administrasjonen har gjennomgått konsekvensutredningen opp mot kravene i planprogrammet, og vurderer at utredningen følger rammene som ble fastsatt. Tema som radioaktivt avfall, strålevern, grunnforhold, samfunnssikkerhet, naturmangfold, vannmiljø, landskap, transport, fremmede arter og usikkerhet er utredet med de metodiske krav som ble lagt til grunn i planprogrammet.

KU beskriver både planlagt tiltak og 0-alternativ, og det er gjort rede for kunnskapsgrunnlag, vurderingsmetode, avbøtende tiltak og gjenværende usikkerhet, jf. pbl. § 4-2 og forskrift om konsekvensutredning §§ 17–19. Det faglige datagrunnlaget for radioaktivitet bygger på feltmålinger og strålevernvurderinger, og naturmangfoldutredningen bygger på feltkartlegginger gjennomført i 2024–2025. Administrasjonen vurderer at dokumentasjonen er tilstrekkelig til å belyse virkninger av tiltaket i denne fasen av planprosessen.

Det foreligger ingen vesentlige mangler i KU som hindrer videre behandling. Eventuelle merknader knyttet til detaljer i vurderinger, avbøtende tiltak eller presiseringer kan håndteres i høringsfasen og ved 2. gangs behandling.

På bakgrunn av dette vurderer administrasjonen at planforslaget med tilhørende konsekvensutredning er tilstrekkelig utredet til at reguleringsplanen kan legges ut til offentlig ettersyn etter plan- og bygningsloven § 12-10.

Reguleringsforslaget for Søve gruve fremstår som grundig utarbeidet og faglig godt belyst. Konsekvensutredningen dekker de sentrale miljømessige, samfunnsmessige og sikkerhetsmessige aspektene, og gir et solid beslutningsgrunnlag.

Innkomne innspill og merknader er systematisk vurdert og integrert i flomvurderingen, ROS-analysen og øvrige plandokumenter, noe som sikrer at relevante risiko- og konsekvensforhold er ivaretatt. Kommunen har hatt et konstruktivt og nært samarbeid med forslagstiller og konsulentene gjennom hele prosessen, noe som har bidratt til å styrke kvaliteten og gjennomførbarheten av planen.

Oppsummering/konklusjon

Kommunedirektøren vurderer at planforslaget er utarbeidet etter gjeldende retningslinjer og føringer, og at innkomne innspill og tilbakemeldinger er tilstrekkelig ivaretatt. Kommunedirektøren anbefaler at reguleringsforslaget for Søve gruve sendes til offentlig ettersyn.

Ulefoss, 03.11.2025
Kommunedirektøren

